

سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی بر بنگان مبارک باد

خبرنامه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دوره جدید، سال دوم، شماره بیستم، بهمن ۱۳۹۴

- پیام سرپرست پژوهشگاه به مناسبت فرارسیدن ایام... دهه فجر و سالروز پیروزی انقلاب اسلامی
- ۲ مراسم سی و هفتمین سالگشت پیروزی انقلاب اسلامی ایران در پژوهشگاه
- ۳ رونمایی از آئین نامه «کاربردی سازی طرح های علوم انسانی و اجتماعی»
- ۵ دیدار دکتر قبادی با اعضای مرکز تحقیقات امام علی (ع)
- ۷ گزارشی از نشست «بررسی مبانی نظری و بحران محیط زیست»
- ۸ دیدار دکتر قبادی با اعضای پژوهشکده نظریه پردازی سیاسی و روابط بین الملل
- ۱۰ مناظره علمی «حق رأی در اسلام» برگزار شد
- ۱۱ نشست پروژه «نسخه شناسی و مستندسازی نسخه های قرآنی»
- ۱۲ گزارشی از جلسات «نظام سیاسی اسلام»
- ۱۳ دیدار سرپرست پژوهشگاه با اعضای پژوهشکده زبان شناسی
- ۱۵ کارشناسی انجمن ایرانی «مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی» و دانشجویان دوره کارشناسی ارشد «علوم قرآن و حدیث» پژوهشگاه از مرکز اسناد ملی ایران
- ۱۶ گزارشی از هفتمین جلسه دوره آموزشی «درس گفتار رموز اشراقی شاهنامه»
- ۱۷ گزارشی از دومین هم اندیشی «جایگاه مطالعات قرآنی در تحول علوم انسانی با موضوع
- ۱۸ مبانی معرفتی پژوهش های میان رشته ای»
- ۲۲ گزارشی از جلسه یک روزه بازدید از کاخ موزه سعدآباد به مناسبت دهه مبارک فجر
- ۲۲ کرسی مطالعات راهبردی «شاخص سازی، سنجش و ارزیابی وضعیت امنیت»

پیام سرپرست پژوهشگاه به مناسبت فرارسیدن ایام... دهه فجر و سالروز پیروزی انقلاب اسلامی

بسم الله الرحمن الرحيم

با سلام به حضور کلیه اعضای مکرم پژوهشگاه فرارسیدن دهه فجر، فرصتی نیکو برای بازخوانش چیستی، چرایی، چگونگی و ترسیم آینده انقلاب عظیم اسلامی ما را فراهم می‌سازد.

شاید کوتاه‌ترین سخن در چیستی این انقلاب بزرگ، وزن وجه فرهنگی، معرفتی و اجتماعی در برابر جنبه‌های سیاسی و واکنش‌ها و تقابل‌های نظامی آن باشد.

از این دیدگاه، انقلاب اسلامی؛ بر بازآفرینی نظام فرهنگی و معرفتی این سرزمین و این تمدن کهن استوار بود.

این انقلاب را درحقیقت احیاء نظام و سازه‌های فرهنگی و بازیابی ظرفیت و توانش میراث‌های معنوی و دینی این مرز و بوم می‌توان تلقی نمود. درواقع سازه‌های درونی این انقلاب را عناصر دینی و معنوی مردم ما تشکیل داده است. اما با این همه، رویه دیگر این انقلاب، پیوند با جهان نو، درک مسائل، نیازها و معضلات انسان‌ها و داشتن رویکرد جهانی با همه ابعاد و لایه‌های آن بود.

سفر حضرت امام به فرانسه و اسکان در آنجا و تشکیل اتاق فرماندهی انقلاب در قلب اروپا و یکی از عمده‌ترین مظاهر تمدن جدید بود. مشی عمومی امام از ابتدای نهضت از سال ۱۳۲۴ به بعد و معاشرت و مؤانست ایشان با اصناف گوناگون مردم و دانشگاهیان از یک سو و احساس مسؤولیت ایشان در برابر سرنوشت محرومان و ستمدیدگان جهان بویژه مردم مظلوم فلسطین و ضرورت مقاومت در برابر ستمگران از سوی دیگر، جملگی وجه جهانی و انسانی انقلاب اسلامی را نشان می‌دهد.

علاوه بر این، مشرب عارفانه، باورها و سلوک متشرعانه و هوشمندی‌های اجتماعی و سیاسی ستودنی امام بزرگوار نیز موجب شد تا انقلاب هم از اقبال عمومی وصف‌ناپذیری برخوردار شود و هم وجه انسانی و جهانی آن بارزتر جلوه کند.

اگرچه در برخی جنبش‌های استقلال‌طلبانه دنیای معاصر شخصیت‌های معنوی و فرهنگی و علمی حضور مؤثر داشته‌اند، مانند نقش گاندی در نهضت استقلال‌طلبی هند،

اما در تمام انقلاب‌های دوران معاصر هیچگاه عارف سیاستمدار و دین‌سالاری در جایگاه رهبری یک انقلاب قرار نداشته است. این حقیقت خود نمودی از ماهیت فرهنگی - معرفتی - اجتماعی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید.

این مجال اندک بسط بیشتر را نمی‌پذیرد، لذا به چرایی این نهضت بزرگ اشاره می‌شود. محققان، دانش‌پژوهان، متفکران و سیاستمداران هر کدام در این باره سخن بسیار گفته‌اند، اما به اختصار چنین به نظر می‌رسد: «چرایی» این نهضت با «چیستی» آن پیوندی عمیق برقرار می‌کند. اولاً بنیان‌های فرهنگی، معرفتی و اجتماعی ایران در دوران جدید بر روی ریل خود حرکت نمی‌کرد و به نوعی تنافر و تباین دچار شده بود، ثانیاً بویژه روال‌ها و بسیاری از نهادها و رویکردهای جاری دوران پهلوی با سازه‌های فرهنگی، معنوی و اجتماعی ایرانیان انطباق نداشت و در حقیقت ناسازواری بنیانی پدید آمده بود. حتی اگر تناقض‌ها، نگرش‌ها و وابستگی‌های رژیم پهلوی نبود، باز هم زیر ساخت‌ها و بنیان‌های فرهنگی و میراثی ایرانیان می‌طلبید که نظام فرهنگی معنوی و دینی ایران متناسب با ماهیت معرفتی و فرهنگی مردم ما تحولی پیشرو را درپیش بگیرد. بنابراین وقوع انقلاب، بسیار شکوهمند و ابتهاج آمیز است، با کمترین تلفات انسانی، کمترین تخریب و تعطیلی، همراه با بروز شورانگیزترین صحنه‌های اجتماعی، معنوی و دینی، عالی‌ترین مظاهر پیوست فرهنگی، به‌ویژه آموزه‌های عاشورایی را حکایت کرد.

انقلابی که مظهر اتحاد و همدلی همه گروه‌های کشور بود و همه در آن سهمی موثر داشتند؛ از معلم، دانشگاهی، روشنفکر، روحانی، دانش‌آموز، کشاورز، کارگر، کارمند و نظامی و ... جملگی در تفوق و رجحان قلم بر شمشیر، گل بر گلوله، منطق بر خشم، معرفت بر خشونت، صفا بر جفا اتفاق نظر داشته‌اند.

به همین دلیل نیز امروز دنیا شاهد است که با رهبری دایمانه مقام معظم رهبری و با همت دولت تدبیر و امید، منطق انسانی انقلاب اسلامی در جهان می‌درخشد و رویکرد معرفت‌مداری و حقیقت‌پیشگی آن علیه خشونت‌طلبی، داعش‌پروری و ترورطلبی و ناهنجاری‌های اجتماعی و آشفته‌گی‌های ذهنی و سیاست رعب و وحشت، پیش از هر زمان حقانیت خود را جلوه‌گر می‌سازد.

همراه با تجدید پیمان با شهیدان سرافراز انقلاب اسلامی و همه فداکاران آرمان‌خواه پاکباز این نهضت بزرگ، فرا رسیدن سی و هفتمین بهار آزادی را به همه پژوهشگران، کارشناسان و کارمندان عزیز و گرامی پژوهشگاه تبریک عرض می‌کنم.

با نثار خالصانه‌ترین ارادت
حسینعلی قبادی

مراسم سی و هفتمین سالگشت پیروزی انقلاب اسلامی ایران در پژوهشگاه

راضی نیستم شما تا این موقع از شب بیرون باشید. من هم گفتم چشم دیگر دیر وقت بر نمی‌گردم. صبح روز بعد استاد سعیدی زنگ زدند و گفتند باید در مناطق شمالی تهران تعدادی اعلامیه توزیع کنید، من هم عذرخواهی کردم و گفتم امکانش را ندارم چون همسرم اجازه نمی‌دهد. ایشان گفتند مگر اختیار همه چیز دست اوست؟ بگو بیاید پیش من. به اتفاق همسرم رفتیم محضر استاد سعیدی، ایشان به همسرم گفت تاجری قصد معامله بسیار بزرگی دارد و مایل است با شما شریک شود، همسرم گفت من امکان سرمایه‌گذاری ندارم، استاد گفت: تاجر مورد نظر سرمایه نمی‌خواهد، وقت هم نمی‌خواهد فقط خواسته ایشان این است که او را آزاد بگذارید و آنچه را ما برای او تدبیر می‌کنیم انجام بدهد. استاد مرا نشان داد و گفت تاجر ایشان است. همسر شما. همسرم گفتند اگر چنین است ما با مرضیه کاری نداریم مال شما و انقلاب.

در حقیقت در تمام طول فعالیت چه در زندان، مبارزات کردستان، فرماندهی سپاه یا دوران اشتغال در بسیج کشور، یک بار هم دیگر همسرم به من اعتراض نکرد چون به انقلاب اعتقاد داشت. اگر اعتقاد پیدا کنیم که این انقلاب سرمایه‌ای از دست آقا امام زمان است یا سرمایه‌ای است که با خون شهدا و با دل سوخته امام به دست آمده، و در اختیار من و شما قرار گرفته است برای حفظ این سرمایه تلاش خواهیم کرد.

روزی امام تعدادی از فرماندهان را به حضور خواستند، مثل آقای رضایی و چند نفر دیگر، امام گفتند چند روزی است هواپیماهای اف ۱۴ صدام پشت تپه‌های جماران رفت و آمد دارد احتمالاً شاه چیزهایی در این تپه‌ها پنهان کرده باشد. قسمت‌هایی از آن تپه‌ها را زیر نظر گرفتند و در آن منطقه چند زاغه پیدا کردند که تعداد زیادی موشک در آنجا وجود داشت و فقط با اف ۱۴ قابلیت پرتاب داشت. امام این را حدس زده بود و گفت رفت و آمد آن‌ها نشان می‌داد که چیزی اینجا پنهان شده است. امام اغلب اتفاقات را استنباط می‌کرد، او زوایای ناشناخته‌ای داشت که در

معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، به مناسبت ایام دهه فجر اقدام به برپایی جشن انقلاب کرد. در این مراسم ابتدا آقای دکتر حسینعلی قبادی، سرپرست پژوهشگاه، سخنانی در این رابطه ایراد کرد.

دکتر قبادی، پس از تبریک ایام فرخنده سال گشت پیروزی انقلاب اسلامی، گفت این ایام حقی به گردن ما دارد و نکوداشت این ایام و برگزاری مراسم‌های این چنینی بازگشت به اصالت و خویشن ماست، دستاورد انقلاب را باید برای نسل‌های آینده منتقل کنیم. وی گفت: یکی از وظایف راهبردی پژوهشگاه انتقال دستاوردهای انقلاب به نسل‌های آینده است. باید سوال‌های جوانان را بشکافیم و بگوییم دستاوردهای انقلاب چیست و این را بعد از آزادی و آزادی را چگونه و از کجا کسب کرده‌ایم.

سخنران دوم، سرکار خانم مرضیه دباغ، وی در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب در سمت‌های مختلفی خدمت کرده‌اند از جمله: فرمانده سابق سپاه همدان، مسئول سابق بسیج خاوران کل کشور، و سه دوره نیز در سال‌های گذشته از تهران و همدان نماینده مجلس شورای اسلامی بوده‌اند.

خانم دباغ در سخنرانی خود گفت: باید به سؤالی که آقای دکتر قبادی مطرح کردند توجه کرد و توسط علمای حاضر در پژوهشگاه دستاوردهای انقلاب تحقیق و تفحص و به نسل‌های آینده منتقل شود. من و شمایی که امروز به اسم انقلاب اینجا نشسته‌ایم و در چنین مکانی با هم سخن می‌گوئیم. از کجا و چگونه توانستیم این بعد از آزادی و آزادی را داشته باشیم تا حرف دل خود را بیان کنیم و از دیگران جواب بخواهیم. این انقلاب انقلابی است که یک پایه آن روی دوش حضرت مهدی است، دیگر پایه این مثلث روی دوش امام رضوان‌الله تعالی بود و سپس به دوش رهبر معظم انقلاب است.

این انقلاب سرمایه‌گذاری می‌خواهد.

ایام قبل از پیروزی انقلاب، روزی برای توزیع اعلامیه رفته بودم و قدری شب دیر به منزل برگشتم. همسرم گفتند من

چنین مواقعی روشن می‌شد.

این انقلاب با افکار و اندیشه و پیش‌بینی‌های خاص آقا امام زمان به اینجا رسیده و امام خمینی هم رهرو ایشان بوده است.

وی در پایان تأکید کرد دشمنان اسلام و قرآن به اشکال مختلف با ما مبارزه می‌کنند. باید دستاوردهای انقلاب را حفظ و حراست کرد. این به عهده زن‌ها و مردهای ماست. انقلاب به سادگی به دست نیامده است. خواهش می‌کنم از انقلاب محافظت کنید.

سخنران سوم خانم کریمی، همسر و خواهر شهید، سخنان خود را با این حدیث آغاز کرد: «قلم علما افضل بر خون شهداست» و تأکید کرد، عالم می‌تواند هم عمامه داشته باشد هم نداشته باشد، وی افزود اگرچه آقای دکتر قبادی مطرح کردند وظیفه انسانی همه ما است. و باید به سؤال مذکور پاسخ داده و انشالله بتوانیم دستاوردهایی را داشته باشیم.

چنین نشست‌هایی با هدف زنده نگه‌داشتن یاد شهداست، باید گفت شهدا احتیاجی به این نشست‌ها ندارند، شهدا احتیاج به بزرگ شدن و بزرگ داشته شدن ندارند، بلکه این ما هستیم که نیازمندیم در این نشست‌ها، گفتگوها، در این بازگویی خاطرات و بازخوانی تاریخ و به‌خصوص تاریخ ملی آمیخته با آرمان‌های ما، چیزهایی را به دست آوریم. این جلسه‌ها بین ما و تاریخ پیوند ایجاد می‌کند، به‌خصوص نسل جوان و دانشگاهی ما باید به بازخوانی تاریخ بپردازد، حماسه‌ها را مرور کند. هر جا که ملت‌ها حضور دارند، هیچ ملتی را پیدا نمی‌کنید که بین آن‌ها حماسه‌ای آفریده نشده باشد، بلکه اگر چنین باشد باید گفت، ملت‌های بدون حماسه ملت‌های بدون حافظه هستند. دهه فجر یک بازخوانی است که باید ما را به فکر وادارد و در جامعه تحول ایجاد کند. اگر کاستی و مشکلی در جریان پس از انقلاب هست به حساب انقلاب نباید گذاشت. این سوال که چه تحولی موجب بروز انقلاب در جامعه می‌شود؟ بازخوانی تاریخ است که به ما نشان می‌دهد چه هزینه‌هایی پرداخت شده است.

ما هنوز متوجه نشده‌ایم که چه به دست آورده‌ایم، امروز که ما به قدرتی تبدیل شده‌ایم و نشانه آن در مذاکرات اخیر ۵+۱ دیده می‌شود، قدرت‌های بزرگ توانمندی‌های نظامی، سیاسی و نیروهای انسانی و علمی ما را درک کرده و به پای میز مذاکره آمده‌اند. این نتیجه تلاش در گذشته و بیمه شدن انقلاب به واسطه خون شهداست، مسائل و مشکلات امروز را نباید با انقلاب گره بزنیم. پس از هر انقلابی در صورتی که انقلاب از آرمان‌ها و مسیر خود عدول یا منحرف شود باید اصلاح صورت گیرد، اصلاح برای این زمان است. اصلاح در خود خشونت و خون‌ریزی ندارد، گفتمان و گفتگو دارد و راه‌ها و روش‌ها در آن ارائه می‌شود.

وی در ادامه به اهمیت نمادسازی در گسترش فرهنگ انقلابی اشاره کرد و افزود، گاهی برخی مکان‌ها تأثیر تربیتی دارد، مانند موزه عبرت و قطعه ۳۳ بهشت زهرا که اعدامی‌های قبل از انقلاب در آن به خاک سپرده شده‌اند، من خودم این را تجربه کرده‌ام. همسر من در تاریخ ۲۱ بهمن شهید شدند و ما پنهانی پیکر او را از بیمارستان خارج کردیم تا به خاک بسپاریم. آن روزها قطعه ۳۳ یک نماد بود.

نتیجه و دست آورد چنین نشست‌هایی به عنوان بزرگداشت دهه فجر، که روز ملی ماست، پیوند ما با تاریخ است. به لحاظ جامعه‌شناسی، یادآوری دردها و رنج‌های ملت‌ها آن‌ها را به هم نزدیک می‌کند و موجب وحدت و همدلی می‌شود. آنچه امروز کیمیاست و ما به آن خیلی نیازمند هستیم. باید تلاش کنیم وحدت و همدلی را در جامعه به دست آوریم. دیگر دست آورد این نشست‌ها بیان خاطرات و صفات و خصوصیات رزمندگان و شهداست و خروج از چرخه بی‌معنای زندگی است. قرن بیست و یکم را عصر معنا درمانی گفته‌اند. در این زمانه ذکر و یادآوری آرمان‌ها و منش‌ها و سیره مجاهدان و شهدای انقلاب و رزمندگان و پیوند نسل جوان که استعمار و استثمار را ندیده با نسل قبل این دوران را تجربه کرده است اهمیت معنایی قابل توجهی دارد این پیوند نشان می‌دهد فضیلت‌ها هنوز در جامعه زنده است و جامعه هنوز فضیلت‌ها را می‌شناسد.

رونمایی از «آئین‌نامه کاربردی سازی طرح‌های علوم انسانی و اجتماعی» در نشست ماهانه اعضای هیأت علمی

تولید علم بومی با تأکید بر علوم انسانی؛ راهبرد کلان شماره ۷ از سند نقشه جامع علمی کشور مبنی بر «جهت‌دهی آموزش، پژوهش، فناوری و نوآوری به سمت حل مشکلات و رفع نیازهای واقعی و اقتضات کشور»؛

• بند ۶ از اقدامات ملی راهبرد کلان شماره ۷ بندهای ۴ و ۶ از راهبرد کلان- شماره ۱۰ و بند ۱ از اقدامات ملی راهبرد کلان شماره ۱۰ از سند نقشه جامع علمی کشور مبنی بر گسترش گرایش‌های میان رشته‌ای، رفع نیازهای علمی و اجتماعی، و کاربردی کردن علوم انسانی. بر این اساس مأموریت پژوهشکده به طور مشخص عبارت است از:

اجرا و تشویق «طرح‌های پژوهشی مسئله‌محور، کاربردی و فرارشته‌ای در زمینه علوم انسانی، اجتماعی و فرهنگی» به منظور اثر بخشی در سیاست‌های اجرایی کشور.

پژوهشکده «فناوری‌سازی در علوم انسانی» از ۳ گروه پژوهشی تشکیل می‌شود:

• گروه مطالعات نوآوری (در زمینه موضوعات نظام ملی نوآوری، کاربردی‌سازی، رسانه‌ای‌کردن، و شبکه‌های پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی).

• گروه مطالعات پایش و ارزیابی (در زمینه موضوعات روش‌های پایش و ارزیابی، پیشبرد علم و دانش، شاخص‌های تأثیرگذاری، بررسی آثار اقتصادی، آثار

نشست ماهانه اعضای هیأت علمی پژوهشگاه، به روال مرسوم ماه‌های پیشین با حضور سرپرست پژوهشگاه، معاونین و مدیران در دو بخش برگزار گردید. در بخش نخست ابتدا دکتر حیاتی، رئیس پژوهشکده فناوری‌سازی علوم انسانی و دکتر امیری طهرانی، مدیر پژوهشی و مسئول پیشین راهاندازی پژوهشکده کاربردی‌سازی علوم انسانی، به تشریح فعالیت‌های این پژوهشکده از بدو تأسیس تاکنون پرداختند. بر اساس نکات مطرح شده در این گزارش، پژوهشکده «فناوری‌سازی در علوم انسانی و اجتماعی» در سال ۱۳۹۳ و با عنوان اولیه «کاربردی‌سازی علوم انسانی و اجتماعی» تأسیس شد و در طرح توجیهی تأسیس پژوهشکده به موارد زیر استناد شده است:

• نام‌گذاری سال ۱۳۹۳ با عنوان «اقتصاد و فرهنگ» از سوی مقام معظم رهبری؛

• تفاهم‌نامه منعقد فی‌مابین «معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری» و «پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی» درباره تأسیس پژوهشکده «علوم انسانی و اجتماعی کاربردی»؛

تأکیدات قوانین بالادستی از جمله:

بند «ه» از ماده ۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه مبنی بر «گسترش کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و آزاداندیشی، انجام مطالعات میان‌رشته‌ای، توسعه قطب‌های علمی و

اجتماعی و آثار تقنینی).

• گروه مطالعات پسا رشته‌ای (در زمینه چپستی و چگونگی مطالعات فرارشته‌ای، میان رشته‌ای، چندرشته‌ای، تطبیقی و بومی سازی).

به گفته امیری طهرانی، درباره ساختار تشکیلاتی پژوهشکده، اهداف و وظایف آن چند نکته قابل ذکر است:

• فعالیت‌های پژوهشکده با فعالیت‌های پژوهشی پژوهشگاه موازی نیست؛ به این معنا که در خود پژوهشکده هیچ طرح پژوهشی کاربردی در زمینه علوم انسانی و اجتماعی اجرا نمی‌شود و طرح‌های کاربردی - چه به عنوان طرح موظف اعضای هیئت علمی، چه به عنوان طرح‌های کارفرمایی - برای اجرا به پژوهشکده‌های ذیربط در پژوهشگاه یا افراد متخصص شبکه پژوهشی پژوهشگاه ارجاع می‌شود.

• تأسیس این پژوهشکده با تقابل طرح‌های کاربردی و پژوهش‌های نظری در پژوهشگاه ملازم نیست؛ یعنی مقرر نشده است که از این پس طرح‌های کاربردی در زمینه علوم انسانی و اجتماعی در پژوهشکده فناوری سازی در علوم انسانی انجام شود و پژوهش‌های نظری در دیگر پژوهشکده‌ها.

• طرح‌های تحقیقاتی پژوهشکده در حوزه‌های زیر اجرا می‌شود: ابعاد و ویژگی‌های کاربردی سازی علوم انسانی و اجتماعی، نظام ملی نوآوری در این علوم، روش و فرآیند کاربردی سازی آن‌ها، ارزیابی تأثیرات ناشی از اجرای طرح‌های پژوهشی در این علوم، ابعاد فرارشته‌ای مطالعات کاربردی و روش‌های مطالعه فراتخصصی و چندرشته‌ای. از این رو نوع مطالعات پژوهشکده از ماهیت روشی و متدولوژیک برخوردار است.

• نظام ملی نوآوری به مثابه یک فرآیند پیچیده چند جانبه تعریف می‌شود که نهادها و افراد مختلف با وظایف و تخصص‌های متنوعی در آن ایفای نقش می‌کنند تا یک مسئله یا یک ایده به راهکار یا یک محصول فرهنگی بیانجامد. پژوهشکده فناوری سازی در علوم انسانی مسئولیت شناسایی افراد و اجزای این فرآیند و برقراری ارتباط منطقی میان آن‌ها را به منظور نیل به هدف کاربردی سازی علوم انسانی و اجتماعی به عهده دارد.

• برخی از فعالیت‌های انجام یافته در پژوهشکده به شرح زیر است:

• تنظیم برنامه‌های عملیاتی پژوهشکده «فناوری سازی در علوم انسانی و اجتماعی» مطابق با «سیاست‌های برنامه توسعه راهبردی پژوهشگاه»؛

• تنظیم آئین نامه «کاربردی سازی علوم انسانی و اجتماعی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی» که بر

ارتقای کیفیت پژوهش‌های کاربردی علوم انسانی و توسعه پژوهش‌های نیاز محور و تقاضا محور تأکید می‌کند؛

• ارائه پیشنهاد ساختار پژوهشکده فناوری سازی در علوم انسانی و اجتماعی با سه گروه پژوهشی: مطالعات نوآوری؛ مطالعات پایش و ارزیابی؛ و مطالعات پسا رشته‌ای؛

پیش‌بینی دو شورا برای پژوهشکده: ۱- شورای پژوهشکده؛ ۲- شورای هماهنگی طرح‌های کاربردی.

اعضای اصلی شورای پژوهشکده، هیأت علمی پژوهشکده هستند و در شرح وظایف آنها بررسی و تصویب طرح نامه‌های پژوهشی قید شده است که از سوی گروه‌های پژوهشی به شورا ارجاع شده است. در ترکیب شورای هماهنگی طرح‌های کاربردی نیز دو نماینده از اعضای شورای پژوهشی به انتخاب شورای پژوهشی حضور دارند.

• شناسایی نهادها و مؤسساتی که می‌توانند با پژوهشگاه در انجام طرح‌های کارفرمایی یا مشارکتی تعامل داشته باشند؛ مانند: مرکز علمی کاربردی شهروندی (شهرداری تهران)؛ سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور؛ شرکت آب و فاضلاب استان تهران؛ شرکت بیمه کوثر؛ ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و غیره.

• مذاکره با تعدادی از نهادها و سازمان‌های سفارش دهنده طرح‌های کارفرمایی با نمایندگی آقای نورجمالی.

• برگزاری ۲ سلسله نشست که هر کدام شامل ۳ سخنرانی بوده است: ۱- نشست‌های «چگونگی کاربردی سازی علوم انسانی» با سخنرانی آقایان دکتر نعمت‌الله فاضلی؛ دکتر آرش موسوی؛ و دکتر علیرضا منصوری؛ ۲- نشست‌های «علل و موانع کاربردی سازی در علوم انسانی» با سخنرانی آقایان: دکتر ابویی اردکانی؛ دکتر سیدمحمدباقر نجفی؛ و دکتر مالک شجاعی جشوقانی.

• تهیه نمودار آیین نامه کاربردی سازی طرح‌های کاربردی جهت رونمایی در پژوهشگاه.

سپس دکتر قبادی سرپرست پژوهشگاه با تقدیر از فعالیت‌های مسئولین پیشین و وقت این پژوهشکده، بر اهمیت ترویج فعالیت‌های کاربردی و فناورانه در حوزه علوم انسانی تأکید کرد.

بخش دوم برنامه به مراسم تحلیف و تجلیل از فعالیت‌های علمی و پژوهشی دکتر فاضلی اختصاص داشت که با سخنرانی آقایان دکتر بیوک محمدی، دکتر فراستخواه و دکتر علم‌الهدی انجام گرفت. اساتید شرکت کننده در این بخش بیش از هر چیز بر روحیه جسور، علم‌پژوه، سخاوتمند و نوآوری دکتر فاضلی در حوزه مطالعات اجتماعی تأکید داشتند. مقرر است رسم تحلیف و تجلیل به‌طور مرسوم برای کلیه اعضای محترم هیأت علمی پژوهشگاه که به نوعی در حوزه مطالعاتی خود تاثیرگذار می‌باشند، برگزار گردد.

دیدار دکتر قبادی با اعضای مرکز تحقیقات امام علی(ع)

سرپرست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در جلسه‌ای، با اعضای مرکز تحقیقات امام علی(ع) دیدار کرد. در این دیدار که در روز سه‌شنبه ۳۱ بهمن ۹۴ انجام گرفت، دکتر قبادی ضمن تبریک ایام ... دهه فجر و گرامیداشت یاد امام خمینی بنیانگذاری انقلاب اسلامی و شهدا، اهداف برگزاری این دیدار را، ۱- پیگیری برنامه توسعه پژوهشگاه و بحث در مورد انطباق برنامه‌ها و عملکردهای پژوهشکده‌ها و مراکز با برنامه توسعه، ۲- بررسی ایفاء نقش ملی و فراملی پژوهشکده‌ها و مراکز، ۳- تعامل عمیق‌تر با اعضای پژوهشکده‌ها و مراکز، ۴- استماع مسائل مشکلات عمومی پژوهشکده‌ها و مراکز عنوان کرد.

در ادامه دیدار حاضران ضمن تشکر از حضور سرپرست پژوهشگاه در مرکز تحقیقات امام علی(ع)، به تشریح برنامه‌ها و طرح‌های پژوهشی و سایر فعالیت‌های در دست اجرای این مرکز از جمله: ارائه گزارشی از اجرای برنامه راهبردی مرکز، معرفی طرح‌های اعضای هیأت علمی، جلب همکاری‌های بین سازمانی درخصوص طرح دانشنامه بزرگ امام علی (ع)، برگزاری جشنواره امام علی(ع) پژوهان در سال ۹۵، همکاری‌های بین‌المللی مرکز همچون برگزاری نشست در ایروان، تهیه بانک امام علی پژوهان، اختصاص فضای مناسب به کتابخانه مرکز و ... پرداختند.

در پایان دکتر قبادی ضمن بررسی مسائل مطرح شده، تأکید کرد که کوشش خود را برای پیگیری و رفع مسائل به کار می‌گیرد.

گزارشی از نشست‌های

«بررسی مبانی نظری و بحران محیط زیست»

نشست اول

اولین نشست بررسی مبانی نظری و بحران محیط زیست با حضور جمعی از اساتید پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل در بعد از ظهر ششم دی‌ماه برگزار گردید. در این نشست درباره هدف از برگزاری و سازمان و فصل‌بندی آن بحث شد. اشاره شد که به طور کلی درباره محیط زیست سه رویکرد محافظه کار، اصلاح طلب و رادیکال وجود دارد. هدف اولیه این نشست نگاه انتقادی به این سه رویکرد است و هدف نهایی آرایه نظریه‌ای بدیع در چارچوب اندیشه اسلامی و رویکردهای مطرح است. به گونه‌ای که بتوان در محافل علمی داخلی و بین‌المللی مطرح کرد. سازمان یا فرایند این نشست برگزاری چند نشست علمی پیرامون هر یک از سه فصل تعیین شده است. هر یک از نشست‌های علمی گروه به یک کنفرانس نیم روزه با حضور دیگر صاحب نظران ختم خواهد شد. سرفصل‌های تعیین شده از این قرار است:

- ۱) چیستی و مبانی معرفتی محیط زیست
- ۲) مسأله محیط زیست (بحران محیط زیست)
- ۳) دیدگاه، رهیافت‌ها یا رویکردهای محیط زیست
- ۴) رهیافت اسلامی محیط زیست

نشست دوم

پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل دومین نشست علمی مبانی و بحران محیط زیست را در تاریخ دوم دی برگزار کرد. مطابق برنامه تنظیم شده گام اول، بررسی مفهومی محیط زیست در اندیشه اسلام و غرب است. در این جلسه یکی از اساتید به طرح تحولات مفهومی محیط زیست در اندیشه غربی پرداخت و در ادامه سایر اعضای نشست دیدگاه خود را مطرح کردند. خلاصه این بحث به قرار زیر است. لازم به ذکر است این نشست علمی در راستای مشارکت علمی پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل در حل بحران محیط زیست به صورت مستمر هر دو هفته یکبار روزهای یکشنبه از ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰ برگزار می‌گردد.

در این نشست مسائل مهمی مطرح گردید از جمله اینکه

نویسندگان و کنش‌گرانی که به شیوه‌های گوناگون درباره آنچه «محیط زیست» خوانده می‌شود به اندیشه‌ورزی و فعالیت اجتماعی می‌پردازند، از واژه‌ها و اصطلاحات متفاوتی برای بیان مدلول مورد نظر خود استفاده می‌کنند. به‌طور معمول «محیط زیست» در ازای environmnet به کار می‌رود که از environ انگلیسی و environner فرانسوی به معنای احاطه کردن، دور چیزی را گرفتن و محاصره کردن گرفته شده و شامل همه چیزهای زنده و غیرزنده‌ای است که ما را احاطه کرده‌اند. اگرچه کاربرد این اصطلاح رواج بسیار دارد، برخی از نویسندگان آن را نامناسب می‌دانند. برای نمونه Timothy Doyle بر این باور است که این واژه به طبیعت ابزاری، به منزله چیزی جدا و دور از انسان اشاره دارد که آدمی می‌تواند به آن شکل و قالب دهد یا آن را تکمیل کند؛ چنین نگرشی، مسئله را از ابتدا به این سو می‌کشد که چه بخشی از «محیط» که نسبت به انسان، خارجی محسوب می‌شود باید «مدیریت» شود.

اصطلاح «بیوسفر» را که Eduard Suess در سال ۱۸۷۵ مطرح کرد و بر فضای زیست یا منطقه حیات بر روی زمین دلالت دارد، می‌شود از نخستین اصطلاحاتی دانست که در بحث محیط زیست به کار رفته است. Vernasky Vladimir واژه «کولوژی» یا بوم‌شناسی را که Ernst Haeckel در سال ۱۸۶۹ مطرح کرده بود برای مطالعه بیوسفر به کار گرفت. این واژه از oikos یونانی به معنای خانه گرفته شده و همین ریشه معنایی آن سبب می‌شود که افزون بر کاربرد علمی، ظرفیت

مورد استفاده قرار گرفتن توسط کسانی را داشته باشد که تعبیر «خانه» را برای زمین و محیط زیست به کار می‌برند. Denis Owen در کتاب «اکولوژی چیست» به این موضوع پرداخته است که فعالیت‌های انسان نباید جدا از جهان زندگی یا عالم حیات پنداشته شود. Tansley T Arthur نیز در سال ۱۹۳۵ «اکوسیستم» را مطرح کرد تا با تأکید بر وجه سیستماتیک محیط، پیوند موجودات زنده و غیرزنده و تبادل نظام‌مند مواد میان آنها را برجسته کند. به نظر تنسلی اکوسیستم‌ها واحدهای بنیادین طبیعت‌اند و به این ترتیب، اکولوژی به منزله مطالعه اکوسیستم‌ها تعریف می‌شود. اندیشمند نروژی Arne Naess در سال ۱۹۷۳ با جعل اصطلاح ecology deep یا بوم‌شناسی ژرف، کوشید از ارزش درونی طبیعت غیر از انسان یا جز-انسان (human-non) سخن بگوید. از این منظر، لازم است انسان محوری کنار گذاشته شود و طبیعت و موجودات زنده نه از جهت فایده‌ای که برای انسان دارند یا در نسبی سلسله مراتبی با انسان، بلکه با ارزش مستقل نگریده شوند. با وجود واژه‌های یاد شده، برخی از نویسندگان و فعالان محیط زیست، هنوز استفاده از واژه شناخته شده و دیرپای «طبیعت» (Nature) را ترجیح می‌دهند. استفاده از واژه «طبیعت» به سبب در بر داشتن وجوه فلسفی، زیبایی شناختی، روانشناختی و علمی، ظرفیت‌ها و دشواری‌های خاصی را پدید می‌آورد. از یک سو، با توجه به کاربرد آن در زبان عامیانه، ممکن است سبب شود که مشکلات محیط زیست چونان موضوعی حاشیه‌ای و بیرون شهری انگاشته شوند و از سوی دیگر با برخورداری از ظرفیت‌های مذکور امکان جلب توجه افراد بیشتری از حوزه‌های فکری وسیع‌تر را دارد. این که «طبیعت» بخشی از یک جهان و فرایند روحانی انگاشته شود- چنان که در تفکر ریشه دار و دوام یافته نوافلاطونی، طبیعت تجلی‌گاه امر الهی است- یا به گونه قائم به خویش و به منزله زاینده حیات به تصور و ارزش‌گذاری درآید، بر پیدایش و ترکیب اعضا و راهبردهای عملی جنبش‌ها و گروه‌های محیط زیستی تأثیر می‌گذارد. شناخت درست جریان‌ها و گروه‌های گوناگون فعال محیط زیستی نیز به فهم همین برداشت‌ها و رویکردهای آنها وابسته است.

در تفاوت با مواضع یاد شده درباره به کارگیری واژه‌های کلی و فراگیر برای پرداختن به موضوع محیط زیست، باید به دیدگاه دیگری نیز اشاره کرد که استفاده از اصطلاح‌های کلی را به سبب ایجاد ابهام‌ها و برداشت‌های مختلف، برای رسیدن به کنش‌های مؤثر مفید نمی‌داند و به جای آن استفاده از اصطلاح‌های خردتر و عمل‌گرایانه‌تر مانند حیات‌وحش، حیات گیاهی و جانوری، حقوق حیوانات و پاکیزگی آنها را توصیه می‌کند.

به طور کلی می‌شود گفت که افراد و گروه‌ها بر اساس نگرش‌های بنیادین خود، و انواع رویکرد معنوی، عاطفی و زیبایی شناختی از یک سو، و رویکردهای علمی، کارکردگرا و بقامحور از سوی دیگر، و متناسب با ترکیب‌های گوناگون این رویکردها، مفاهیم و اصطلاح‌های متفاوتی را برای آنچه مسئله‌ساز می‌دانند در مرکز توجه و گفتار خویش قرار می‌دهند. فهم این موضوع، اهمیت بررسی مفاهیم و شناخت واژگان محوریِ گفتمان‌های محیط زیست‌گرا را برای هرگونه کار نظری و عملی مؤثر آشکار می‌کند.

تبریک

جناب آقای دکتر کامیار صداقت ثمرحسینی دریافت جایزه جهت مقاله «راهبرد ضد ایرانی و شیعی عربستان سعودی در عرصه آموزش و رسانه» در کنگره بین‌المللی «خطر جریان‌های تکفیری در دنیای امروز» را به شما تبریک گفته و توفیق روزافزونتان را از درگاه خداوند متعال خواستاریم.

روابط عمومی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تبریک

جناب آقای دکتر علی اصغر مصلح انتخاب کتاب جنابعالی با عنوان «فلسفه فرهنگ» در بخش کتب منتخب شایسته تقدیر سی و سومین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در حوزه فلسفه و روانشناسی را به شما تبریک می‌گوییم. از درگاه ایزد منان توفیق روزافزون، توأم با سلامتی و بهروزی را برای شما آرزومندیم.

روابط عمومی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دیدار دکتر قبادی با اعضای پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل

دیدار سرپرست پژوهشگاه با اعضای پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل روز سه‌شنبه ۲۰ دی‌ماه ۹۴، با حضور آقایان دکتر فتح‌اللهی، دکتر علی‌قنبری، دکتر قنبرلو، دکتر مصلح، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مهدوی‌زادگان، دکتر علوی‌پور و خانم مؤیدی کارشناس پژوهشکده تشکیل شد.

در این جلسه، دکتر قبادی ابتدا ضمن تبریک ایام ... دهه فجر و گرامیداشت یاد امام و شهدا، از اعضای پژوهشکده به‌واسطه فعالیت‌های صورت گرفته تشکر و اهداف برگزاری این دیدار را محورهایی از جمله: پیگیری برنامه توسعه پژوهشگاه و بحث در مورد انطباق برنامه‌ها و عملکردهای پژوهشکده‌ها و مراکز با برنامه توسعه، بررسی ایفای نقش ملی و فراملی پژوهشکده‌ها و مراکز، تعامل عمیق تر با اعضای پژوهشکده‌ها و مراکز، استماع مسائل مشکلات عمومی پژوهشکده‌ها و مراکز بیان کردند. در ادامه دکتر فتح‌اللهی، سرپرست پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل، ضمن تشکر از حضور دکتر قبادی در شورای عمومی این پژوهشکده، به تشریح وضعیت و فعالیت‌های این پژوهشکده از جمله طرح‌های اعضای هیأت علمی، برگزاری نشست‌ها و سخنرانی‌ها علمی مرتبط با مسائل روز و جدید (همچون محیط زیست، سیاست علوی و...)، ارتباطات و تعاملات بیرونی پژوهشکده و... پرداختند.

سپس اعضای هیأت علمی نیز سایر مسائل از جمله: موضوع فضا و امکانات پژوهشکده، وضعیت صفحه مجازی پژوهشکده و گروه‌ها، آمادگی برای انتشار خبرنامه یا پژوهشنامه توسط پژوهشکده، مسائل مرتبط با وضعیت آموزشی و تحصیلات تکمیلی، کارشناسان، مجله، فرآیند تصویب طرح‌نامه‌های اعضای هیأت علمی در شورای پژوهشی و رساله‌های دانشجویان در شورای تحصیلات تکمیلی، ساختار پژوهشکده و سایر مسائل پرداختند.

در پایان دکتر قبادی ضمن بررسی مسائل مطرح شده و اعلام حمایت از برنامه‌های پژوهشکده، تأکید کرد که کوشش خود را برای پیگیری و رفع مسائل به‌کار می‌گیرد.

مناظره علمی حق رأی در اسلام برگزار شد

در ابتدا باید طرح مسأله‌ای را داشته باشیم و آن این است که اصلاً ماهیت رأی چیست، او عنوان کرد: ما ابتدا باید به ماهیت رأی پی ببریم و پس از آن بگوییم که رأی صرفاً برای نخبگان است یا نه سایر مردم هم می‌توانند در آن حضور داشته باشند. آقای فخار به گونه‌ای بیان کردند که حق رأی مخصوص نخبگان است. اما در اینجا این پرسش مطرح می‌شود که آیا انسان به ماهو بودن انسان حق رأی دارد؟ یا خیر. اگر هویت خود انسان حق رأی داشته باشد پس در اینجا نخبگی به حاشیه می‌رود.

وی خاطرنشان کرد: اگر بخواهیم وارد این بحث شویم ابتدا باید دو مقدمه را در نظر بگیریم. نخست اینکه ماهیت رأی چیست و دوم اینکه بگوییم چه کسانی حق رأی دارند. برای روشن شدن این مطلب باید بگوییم که حتی اشرافی‌ترین تئوری‌ها نگفته‌اند که حقوق با دانش گره خورده است. نظریات قرون وسطی نیز بر این حق پافشاری نمی‌کنند. طبق سخن بزرگان ما انسان از زمانی که متولد می‌شود با خود دو حق دارد. یکی حق جان و دیگری حق مکان است.

این استاد اندیشه و فقه سیاسی اسلامی تأکید کرد: همان گونه که سنگ مکانی از جغرافیا را اشغال می‌کند انسان هم وقتی متولد می‌شود فضایی را به خود اختصاص می‌دهد و در نتیجه این فضا برای انسان حق مالکیت می‌آورد. اگر حق تصرف ندارد اما حق مالکیت او بر سر جای خود باقی است پس نمی‌توانیم در رابطه با حق رأی تمام حقوق را به نخبگان بدهیم.

فیرحی یادآور شد: در فقه ما دو فعالیت باید همزمان باشد یکی شناخت درست موضوع و دوم استنباط دقیق حکم به لحاظ منطق اولویت با شناخت موضوع. اگر کسی نتواند موضوع را به درستی تشخیص بدهد حکم هم بر روی هواس است ما در ابتدا در رابطه با مسأله حق رأی باید بدانیم که دولت جدید چگونه دولتی است تا پس از آن به مرحله حق رأی برسیم.

به همت معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، مناظره علمی با موضوع، حق رأی در اسلام، با حضور حجت السلام و المسلمین دکتر فیرحی، عضو هیأت علمی دانشگاه تهران، حجت السلام و المسلمین دکتر فخار طوسی، عضو هیأت علمی مؤسسه امام خمینی قم، و دکتر ضیایی فر، رئیس انجمن حقوق بشر، در تاریخ ۲۶ بهمن ۱۳۹۴ برگزار شد.

در ابتدا خانم دکتر بروجردی، معاون فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه گفت: نحوه بهره‌مندی از فرهنگ دینی مترتب بر باورهای دینی اشخاص است. دو دیدگاه در خصوص حق رأی وجود دارد، ۱- اساساً ما حقی برای رأی افراد قائل نیستیم و حاکمیت خود می‌تواند تصمیم بگیرد و حکومت را اداره کند. ۲- این حق جزء کرامات انسانی است و افراد باید حق تعیین سرنوشت خود را داشته باشند. مبنای هر دو دیدگاه بر اساس برخی از برداشت‌هایی است که از آیات و روایات موجود است. در ادامه سخنران‌ها نکته نظرات خود را بیان و سپس به بحث و گفتگو پرداختند.

حجت الاسلام والمسلمین فخار طوسی با بیان اینکه من در نظریه خود، حق رأی برای تمام انسان‌ها را انکار نمی‌کنم، اظهار کرد: اما به نظر من حق رأی از جهت ادله شرعی از آن عموم مردم نیست و توده مردم نمی‌توانند در سرنوشت عمومی دخالت داشته باشند. بلکه من این حق را از آن نخبگان جامعه می‌دانم، چرا که آن‌ها در کوران حوادث اجتماعی و سیاسی گول نمی‌خورند و اهل تشخیص هستند. البته باید شاخصه‌هایی را نیز برای نخبگان جامعه در نظر بگیریم.

وی در ادامه با بیان اینکه مرحوم منتظری نیز در کتاب خود به این امر اشاره میکند که مسئول حکومت ولی امر است و خود باید پاسخگو باشد و کارگزارانش را انتخاب کند، گفت: البته مرحوم منتظری در چرخش فکری که پیدا می‌کند حق رأی و انتخاب را به نخبگان اختصاص نمی‌دهد و ادله‌هایی برای اثبات نظریه خود می‌آورد.

این استاد اندیشه و فقه سیاسی اسلامی در ادامه یادآور شد: نظر من مشخصاً این است که ما ادله رأی و نقش رأی را در حکومت می‌پذیریم ولی معتقدیم در این رابطه ادله دیگری نیز وجود دارد که باید از آن‌ها بهره ببریم و آن حضور نخبگان در عرصه است. چرا که آن‌ها شاخصه‌ها را بهتر تشخیص می‌دهند ولی همان‌گونه که گفتم باید از نخبگان تعریفی داشته باشیم.

در ادامه حجت الاسلام والمسلمین فیرحی با بیان اینکه ما

وی یادآور شد: بسیاری از متفکران امروز معتقدند که دولت جدید برخلاف دولت قدیم است و ماهیت دوگانه‌ای دارد. یک قسمت از این دولت را حقوق مردم تشکیل می‌دهد که هیچ ربطی به شریعت ندارد و قسمت بعدی مربوط به امور شرعی است که باید به آن بپردازیم. ما اگر بخواهیم در جامعه وزارتخانه‌ها را به ۱۷ وزارتخانه تقسیم کنیم می‌توانیم بگوییم که از این ۱۷ وزارتخانه ۵ تای آن‌ها در دست حاکمیت است اما ۱۲ وزارتخانه دیگر ربطی به شریعت ندارد و درصدد احقاق حقوق مردم است. مثلاً مردم مالیات می‌دهند که خیابان درست شود، مدرسه ساخته شود و خیلی دیگر از این امور رخ بدهد. بنابراین تمام این حقوقی که مردم به این ۱۲ وزارتخانه می‌دهند ماهیتی و وکالتی است. اگر یک چهارم از وزارتخانه‌ها حاکمیتی باشد سه چهارم آن‌ها وکالتی و حقوقی است.

این استاد اندیشه و فقه سیاسی اسلامی تأکید کرد: مرحوم نایینی نیز در مباحث خود به این موضوع تکیه کرده است که دولت ناشی از حقوق نوعی مردم است. در اداره کشور هر چیزی که مشترک شد هیچ کسی نمی‌تواند آن را تصور کند مگر با اجازه کل مشترکین. امام راحل وقتی از جمهوری اسلامی صحبت می‌کند بزرگترین اندیشه‌های متفکران را این گونه بیان می‌کند که اندیشه‌های آنها در جامعه شناخته نشده است. خداوند در قرآن وقتی می‌خواهد جوامع را مورد خطاب قرار بدهد با ذکر یا ایها الناس یا مردم سخن می‌گوید یعنی تمام مردم را مورد توجه قرار می‌دهد نه فقط یک قشر خاص را.

فیرحی ادامه داد: تفاوت نظریه کلاسیک با نظریه امام در این است که در نظریه کلاسیک حقوق از آن حاکم است. حاکم باید چنین کند و بقیه توان ندارند و تکلیفی بر عهده

مردم نیست اما شاهکار امام اینجا مشخص می‌شود که می‌گوید خطاب خداوند در آیات قرآنی به همه مردم است و همه مردم باید در شکل‌گیری امنیت، قسط و عدالت در جامعه کمک کنند. امام بر این باور بود که این تکلیف خطاب به کل مردم است و مردم باید راه حل عقلایی پیدا کنند که چگونه قوه قضاییه، ارتش و یا سایر نهادها را تأسیس کنند تا ناامنی از کشور رخت ببرند.

وی یادآور شد: حقوق ربطی به دانش ندارد. در حوزه احکام هم احکام متعلق به همه است. این وظیفه و حق همگانی است که مناصب شرعی را انتخاب کنند و از بین صاحب صلاحیت‌ها، فقه منصوب را انتخاب و او را به قاضی و ولی فقیه به بالفعل تبدیل کنند.

در ادامه نشست فخار طوسی با بیان اینکه ما اگر از منظر برون به مسأله دینی نگاه کنیم نظریه آقای فیرحی درست است گفت: اما اگر از منظر فقهی به داستان حق رأی نگاه کنیم نگاه‌ها کاملاً متفاوت می‌شود. توده مردم نمی‌توانند برای آینده تصمیم‌گیری کنند چرا که آن‌ها ممکن است به بیراهه بروند به نظر من هر کور و کچلی نمی‌تواند رأی بدهد. حق رأی برای نخبگان است و باید این نخبگان در جامعه تعریف شوند.

در ادامه فیرحی با بیان اینکه من سال گذشته چندین مقاله با عنوان شیعه و مسأله شریعت را ارائه داده‌ام گفت: من در این مقاله ده‌ها روایت آورده‌ام که حضرت علی (ع) برای رأی‌گیری بر روی عامه مردم تأکید می‌کند و گاهی اوقات سخنان ائمه مطلق نیست بلکه همه مردم را دربرمی‌گیرد. ما برای اینکه حرف خود را اثبات کنیم فقط نباید به یک روایت بنگریم بلکه باید روایت‌های مختلفی را در نظر بگیریم.

نشست پروژه نسخه‌شناسی و مستندسازی نسخه‌های قرآنی

به همت پژوهشکده مطالعات قرآنی و با همکاری انجمن ایرانی مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی در تاریخ ۱۹ بهمن ماه نشست با حضور خانم دکتر پارسا، پروفسور میشاییل مارکس و تعدادی از دانشجویان و پژوهشگران حوزه مطالعات قرآنی برگزار گردید.

در این نشست پروفسور میشاییل مارکس مدیر پروژه corpus coranicum در آکادمی علوم برلین - برنבורگ و مشاور جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، گزارشی از پروژه نسخه‌شناسی و مستندسازی نسخه‌های قرآنی ارائه داد. وی همچنین در زمینه بررسی نسخه‌های خطی قرآن به ویژه نسخه پاریس - پترزبورگ، نسخه فسطاط و نسخه دمشق صحبت کرد و با توجه به روش‌های خط‌شناسی و آزمایش کربن ۱۴، جهت تاریخ‌گذاری این نسخه‌ها توضیحاتی ارائه نمودند. براساس سخنان پروفسور مارکس می‌توان گفت قدیمی‌ترین نسخه‌های قرآن مربوط به اواسط قرن اول هجری (۷ میلادی) است.

گزارشی از جلسات نظام سیاسی اسلام

جلسه سی و هشتم

سی و هشتمین نشست پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل از سلسله نشست‌های نظام سیاسی اسلام با عنوان «موانع معرفتی وحدت اسلامی در جهان اسلام» روز سه‌شنبه ۲۲ دی ۹۴ با طرح بحث از طرف یکی از اساتید در پژوهشکده برگزار شد.

بحث در مورد مبانی معرفتی شکل‌گیری ذهنیت وحدت‌گرا یا ذهنیت تفرقه‌گرا بود، گفته شد: ما اگر معرفت را به دو گروه معرفت کلی‌نگر در مقابل معرفت جزئی‌نگر یا معرفت حسی در مقابل معرفت فلسفی تقسیم کنیم: معرفت حسی از میل به وحدت اِبا دارد و به سمت وحدت سوق داده نمی‌شود در حالیکه معرفت کلی‌نگر زمینه‌ای برای وحدت در آن وجود دارد. اگر ذهنیتی فاقد معرفت به طور کلی باشد و معرفت فلسفی را واجد نباشد معرفتی که توانایی پرداختن به مسائل کلی را نداشته باشد در مفاهیم جزئی سیر می‌کند و همین امر باعث می‌شود که چنین معرفت جزءنگری در ساحت تکثر باقی بماند. معرفت فلسفی توانایی این را دارد که به حالت کلی برسد در تفکر ایرانی معرفت از نوع فلسفی است. معرفت عربی یا به طور خاص معرفتی که در عربستان وجود دارد معرفت حس‌گرا است و فاقد معرفت فلسفی است. نتیجه اینکه به همین دلیل است که دعوت به وحدت در ایران شکل می‌گیرد در مقابل عربستان میل به وحدت را ندارد و می‌خواهد در تکثر باقی بماند. بعد از انقلاب شاهد بودیم که در مقابل دعوت به وحدت اسلام از ناحیه ایران، این دعوت نه تنها از طرف عربستان استقبال نمی‌شود بلکه نوعی تقابل هم با آن وجود

دارد. در ایران وقتی که یک حرکت دینی به راه می‌افتد دعوت به وحدت یکی از پیام‌های اصلی است. دلیل این است که معرفت ایرانی یک معرفت فلسفی است که کل‌گراست برخلاف عربستان که معرفت حسی دارد. وقتی که معرفت فلسفی وجود نداشته باشد برای وحدت قاعدتا باید به سمت ضرورت‌های اجتماعی رفت. یکی دیگر از اساتید به تبیین سه گروه وحدت‌گرای تقریبی اشاره کردند: گروهی که نگاه سیاسی دارند و معتقدند بخاطر دشمنان واحدی که داریم باید برای مبارزه با آنها متحد باشیم. نگاه دوم این که شیعه و سنی روی اشتراکات تأکید کنند نه افتراقات. آیت‌الله بروجردی می‌فرماید: بحث خلافت باعث اختلاف است باید روی اشتراکات صحبت کنیم. نگاه سوم اینکه مبانی را باید اصلاح کرد شیعه برخی از اعتقاداتش خرافی و غالیانه است می‌توان آنها را تغییر داد اینها تاریخی است و در طول تاریخ شکل گرفته است و جزء اصول نیستند. اهل سنت هم نگاهی به شیعه در طول تاریخ شکل گرفته است. محمد عبده معتقد است که در مبانی هر دو گروه باید تغییر داده شود. این سه دیدگاه هرکدام الزاماتی دارد. کسانی که نگاه سیاسی دارند مشخص است که با دید وحدت نگاه نمی‌کنند. نگاه سیاسی داشتن به مسئله وحدت مشکلاتی دارد. جمهوری اسلامی نگاهی سیاسی دارد کنفرانس‌هایی که تشکیل شده تأثیر آنچنانی نداشته است. حضرت امام (ره) هم نگاه سیاسی دارد و نگاه سوم را قبول ندارند. دیدگاه دوم طرفدارانی دارد و به نظر می‌آید می‌تواند مقداری راهگشا باشد. لازمه‌اش این است که مثلاً روی

بحث‌های خاص شیعی تأکید نکند. باید دید کدام دیدگاه می‌تواند مؤثرتر باشد و از نظر مفهومی و معرفتی کدام یک از اینها امکان عملی شدن دارد و با پذیرفتن هر کدام الزاماتی وجود دارد که باید آنها را پذیرفت. یکی از اساتید سؤالی را مطرح می‌کند با این مضمون که چه لزومی دارد که اندیشه وحدت‌گرایانه داشته باشیم؟ نظریه‌هایی که در حوزه وحدت است بیشتر نظریه همدلی و هم‌گرایی است و لازمه آن این است که دولت‌ها باید در حوزه وحدت قدم بردارند. دو عنصر ائتلاف و اتحاد داریم ائتلاف در زمان جنگ شکل می‌گیرد و اتحاد در زمان صلح. تا به حال بیشتر ائتلاف وجود داشته در مقابل دشمن مشترک. در حال حاضر مشکل جدی وجود دارد و آن وحدت داخلی کشورهای اسلامی مستقل است.

جلسه سی و نهم

پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل، سی و نهمین نشست علمی نظام سیاسی اسلام را در تاریخ ۹۲ دی‌ماه در سالن اندیشه برگزار کرد. این نشست ادامه موضوع جلسه گذشته با عنوان «وحدت اسلامی» بود. ابتدا یکی از اساتید مسائل مورد نظر خود را اینگونه مطرح کرد که وحدت یک هویت فرا ملی است. در شرایط امروزی خواستار تحقق وحدت اسلامی هستیم. وحدت پدیده‌ای اجتماعی است و برای تحقق آن نیاز به خلاقیت داریم. وحدت به معنای نابود شدن ملت‌های مسلمان نیست. ملت‌ها در وحدت اسلامی قابل پیش‌بینی است. البته وحدت اسلامی به مرکزیت احتیاج دارد و باید یکی از هویت‌های ملی بار این مسأله مهم را به‌دوش کشد. در همین راستا،

نگاه تقابلی بین شیعه و سنی مانع وحدت اسلامی است. این نگاه تقابلی تا اندازه‌ای با روی کار آمدن دولت صفوی اتفاق افتاد. ولی این تقابل در سطح دولت‌ها است، نه ملت‌ها. شیعه و سنی با هم زندگی می‌کنند. نباید وهابیت را در این بحث داخل کرد. در ادامه، دیگر عضو جلسه این مسأله را طرح کرد که آیا در وحدت اسلامی خواهان وحدت حاکمیتی هستیم یا تكثر آن. باید دید با نگاه توحیدی چگونه می‌توان به این موضوع توجه کرد. مجدداً تأکید شد که شکل گیری هویت بر پایه اسلام، به معنای حذف هویت‌های ملی نیست. وحدت بر پایه اسلام، تقابل‌های مذهبی را کنار می‌زند. همچنین گفته شد که تعریف وحدت لازم است. آیا وحدت یک نیاز موقتی است یا ضرورت پایدار است.

دنیای غرب دو تجربه را پشت سر گذاشته است؛ یکی تجربه وستفالیای در سال ۱۶۴۸ است که به جدایی دین از سیاست انجامید و دیگری جنگ‌های قرن بیستم که ماهیت مذهبی نداشت بلکه هویت ناسیونالیستی داشت. اروپا در این تجربه نیز همچون تجربه اول دست به تعدیل‌هایی زد و روی منافع مشترک مانند تجارت پافشاری کرد. اما در جهان اسلام، شکاف‌ها تنها مذهبی نیست بلکه اختلاف‌های قومی - قبیله‌ای، نژادی (عرب و عجم) و غیره وجود دارد. دیگر استاد حاضر در جلسه درباره موضوع نشست به این نکته اشاره کرد که دعوت به وحدت اسلامی، دعوت قرآنی است. ما باید در پاره‌ای از مفاهیم تحولات معرفتی راه بیاندازیم. در گذشته بحث از امت بود و نه ملت. باید رابطه امت - ملت معلوم شود. در حال حاضر وحدت

فکری ممکن نیست ولی وحدت همکاری در قالب سازمان کنفرانس اسلامی، ممکن می‌گردد. وحدت سیاسی میان جریان‌های اسلام‌گرا در حال حاضر ممکن نیست. ایده تقریب بیشتر قابل تحقق است تا وحدت که دامنه آن خیلی گسترده و متنوع است. البته تحول نظام بین‌الملل و جهانی شدن ممکن است فرصت خوبی برای وحدت اسلامی باشد.

جلسه چهارم

چهلمین نشست علمی نظام سیاسی اسلام با عنوان «انتخابات مجلس شورای اسلامی، انتظارات و چشم‌اندازها» در سالن اندیشه برگزار شد. ابتدا یکی از اعضای علمی پژوهشکده پیرامون موضوع جلسه، طرح بحث کرد. نکته اول نگاهی است که در بین خارجی‌ها در مورد جایگاه مجلس وجود دارد؛ تحلیل گران غربی مجلس ایران را مجلسی می‌دانند که قدرت تعیین کننده ندارد در حالیکه دولت قدرت بیشتری دارد. یکی از نکاتی که جای بحث دارد قدرت مجلس است؛ به صورت مشخص قدرت ابتکار و توانایی ابتکاری که مجلس دارد. نکته دوم اینکه انتظار می‌رود مجلس آینده حول مسائل اقتصادی پیش برود. برای مثال طیف سنی ۳۰-۱۸ سال بیشترین جمعیت بیکار را به خود اختصاص داده است. مسئله دیگر، مسئله فساد اقتصادی است که در یکی دو دهه اخیر پررنگ‌تر شده و علیرغم برخورد دستگاه قضایی مسئله‌ای ماندگار است. سیاست خارجی مسئله دیگری است که آیا مجلس با دولت همکاری خواهد کرد. در کل جایگاه مجلس و انتظارات مجلس دو موضوعی است

که بیشتر مورد نظر است در مورد آن بحث شود. یکی از اساتید در ادامه با نگاهی به ساختار جمهوری اسلامی جایگاه مجلس را مشخص دانستند و اضافه کردند در عرصه ساختاری سطوح مختلف تصمیم‌سازی داریم اولین سطح خود ایدئولوژی انقلاب است سطح کلان نظریه که در اندیشه متفکرین انقلاب متبلور می‌شود و این در قانون جمهوری اسلامی تجلی پیدا کرده است. سطح سیاست‌گذاری بحث رهبری نظام است و سطح برنامه‌ریزی وظیفه مجلس است. مجلس کار قانونگذاری و برنامه‌ریزی کلان کشور را انجام می‌دهد و دولت نیز ملزم به اجرای قوانین و برنامه‌ها می‌باشد. همچنین گفته شد که یکی از عوامل ضعف مجلس عدم شکل‌گیری احزاب قوی و قدرتمند در ایران است که ممکن است دلیل آن سابقه بد احزاب یا قدرتهای خاصی باشند که نمی‌خواهند احزاب شکل بگیرد. رهبری در بیانات خود تأکید داشتند که به صورت گروهی رای داده شود و این نشان دهنده این است که ایشان تأکید دارند احزاب قدرت بیشتری پیدا کنند. در رابطه با مجلس و دولت بدون نگاه به ساختار - که در قانون اساسی آمده است - در سال‌های بعد از جمهوری اسلامی مجلس به تدریج قدرتمندتر شده است و میزان دخالت در حکومت قوی‌تر و بیشتر شده است. مجلس چیزی جدا از حکومت نیست. انتخابات هم کار حکومتی است. انتخاباتی شکل می‌گیرد تا حکومتی تشکیل شود. با انتخابات امنیت و سیاست برقرار می‌شود. تعیین و رد صلاحیت نیز تصمیم‌گیری حکومتی است.

دیدار سرپرست پژوهشگاه با اعضای پژوهشکدهٔ زبان‌شناسی

مراسم هفته پژوهش و جشن پنجاهمین سال تأسیس پژوهشگاه، مسائل زیر را به عنوان موضوعاتی که از مدیریت پژوهشگاه انتظار آن را دارند، مطرح کردند:

- تسریع در تشکیل قطب‌های علمی
- تجهیز و به روز رسانی کتابخانه و امکان تخصیص قرائت خانه به اعضای محترم هیأت علمی و تقویت ارتباط با کتابخانه‌های بین‌المللی و کتابخانه ملی
- اتصال به مجلات الکترونیکی و تقویت کیفیت مجله‌های پژوهشگاه
- افزایش فضای پژوهشی
- فضا و امکانات برای ایجاد آزمایشگاه زبان
- تشکیل گروه‌های جدید (از جمله گروه ترجمه)
- تقویت کیفیت آموزش و پژوهش در پژوهشگاه
- کمک به تبدیل وضعیت کارشناسان
- روان‌سازی مقررات تحصیلات تکمیلی
- در پایان دکتر قبادی ضمن بررسی، گفتگو و ارائه توضیحاتی دربارهٔ مسائل مطرح شده، تأکید کرد که کوشش خود را برای پیگیری و رفع مسائل به کار می‌گیرد.

دیدار سرپرست پژوهشگاه با اعضای پژوهشکدهٔ زبان‌شناسی، روز شنبه سوم بهمن با حضور اعضای هیأت علمی، خانم‌ها دکتر احدی، دکتر افراشی، دکتر راکعی، دکتر رستم بیک، دکتر زرشناس، دکتر گشتاسب، دکتر میرفخرایی و آقایان دکتر دالوند، دکتر صفارمقدم، دکتر عاصی، دکتر مدرسی و دکتر نصراله‌زاده و نیز کارشناسان این پژوهشکده با حضور خانم وزوایی، خانم شاه محمدی، خانم لطیفی، خانم لوائی، خانم وثوق، خانم حاجی‌پور، خانم قوامی تشکیل شد.

در این جلسه، دکتر قبادی ابتدا اهداف برگزاری نشست را این چنین مطرح کرد:

- ۱- پیگیری برنامه توسعه پژوهشگاه و بحث در مورد انطباق برنامه‌ها و عملکردهای پژوهشکده‌ها با برنامه توسعه
 - ۲- بررسی ایفای نقش ملی و فراملی پژوهشکده‌ها
 - ۳- تعامل عمیق تر با اعضای پژوهشکده‌ها
 - ۴- استماع مسائل مشکلات عمومی پژوهشکده‌ها
- در ادامه حاضران ضمن تشکر از برگزاری شکوهمند

بازدید اعضای انجمن ایرانی «مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی» و دانشجویان دوره کارشناسی ارشد «علوم قرآن و حدیث» پژوهشگاه از مرکز اسناد ملی ایران

بازدید اعضای انجمن ایرانی «مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی» و دانشجویان دوره کارشناسی ارشد «علوم قرآن و حدیث» پژوهشگاه از مرکز اسناد ملی ایران، پیرو مذاکرات انجام شده جهت امضای تفاهم‌نامه بین «انجمن ایرانی مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی» و «سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران»؛ در روز سه شنبه ۶ بهمن ۹۴ انجام گردید.

آرشیو مخازن مرکز اسناد اولین بخشی بود که اعضا از آن دیدن کردند. در این قسمت اسناد به صورت استریل و تحت شرایط کنترل رطوبت و دما و حفاظت از آتش سوزی نگهداری می‌شوند. این مرکز علاوه بر نگهداری اسناد مهم، آمادگی پذیرش و نگهداری از اسناد و آثاری که به این مرکز اهدا می‌شوند و یا به صورت امانی به این مرکز سپرده می‌شوند را نیز، دارا است. بخش بعدی آزمایشگاه بیولوژی بود. اسناد قدیمی در این مرکز مورد بررسی بیولوژیک قرار می‌گیرند و از نظر آلودگی‌های باکتریایی، قارچی و یا وجود لارو حشرات، آزمایش می‌شوند. در صورت وجود آلودگی سند می‌بایست تحت سم‌زدایی قرار گیرد تا آلودگی بیش از پیش به بافت سند صدمه وارد ننماید.

آزمایشگاه شیمی قسمت دیگری بود که مورد بازدید اعضا قرار گرفت. در این بخش اسناد از لحاظ میزان اسیدیته مورد آزمایش قرار می‌گیرند و آثار برجای مانده از ترمیم‌های نادرست قبلی مثل آثار چسب از روی آنها زدوده می‌شود. همچنین در این قسمت لوازمی که مرکز برای نگهداری اسناد تهیه می‌کند از نظر میزان استحکام در برابر رطوبت و ...، آزمایش می‌شوند تا همواره بهترین لوازم برای حفظ کیفیت و نگهداری اسناد تهیه گردد.

بخش ترمیم از قسمت‌های دیگری بود که در ادامه بازدید شد. در این بخش اعضای انجمن از نزدیک با نحوه استفاده از کاغذ تیشو و کاغذهای ترمیم برای ترمیم اسناد و نسخ خطی آشنا شدند و فرآیند ترمیم توسط کارشناسان توضیح داده شد. در انتها، اعضا از تالار پژوهش دیدن کردند و چگونگی جستجو و سفارش اسناد برای آنها توضیح داده شد.

گزارشی از هفتمین جلسه دوره آموزشی «درس گفتار رموز اشراقی شاهنامه»

به جز تأسیس شهر «سیاوشگرد» نیست که از روی سرمشق شهر مثالی کنگ ساخته خواهد شد. وی از رژیم سیاسی ایران و توران، ناخشنود است و در فکر درانداختن طرحی نو است.

بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم
فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم

سیاوش در میدان چوگان با هفت یار ایرانی خود در برابر افراسیاب با هفت یار تورانی او قرار گرفت. افراسیاب با یک زخم چوگان، گوی را تا ابرها پرتاب کرد و هنوز گوی به زمین نرسیده بود که سیاوش ضربتی بر آن نواخت که به کلی از دیده‌ها ناپدید شد و محو گشت. وی گوی دیگر را چنان بزد که گویی به ملاقات ماه رفت. در متون پهلوی، کمترین پایه، پایه ابرهاست، پس ستاره پایه، سپس ماه پایه و سرانجام خورشید پایه. خورشید پایه از آن سیمرغ است و پایه سیاوش همان ماه پایه است. سهروردی در لغت موران آورده است که ماه در وقت مقابله با خورشید که از او سراسر نور گرفته است «أنا الشمس» می‌گوید (بر وزن أنا الحق). هنگامی که پیران برای نخستین بار به پیشواز سیاوش می‌رفت، چهار پیل سپید را آراست که بر پشت یکی از آنها تخت فیروزه نهاده بودند و بر سر آن تخت، درفش بنفش رنگی زده بودند که بر فراز آن یک ماه زرین قرار داشت. این ماه زرین رمزی از شخصیت معنوی سیاوش به شمار می‌رود، چنانکه رنگ بنفش اشاره است به رنگ شب که مهتاب در آن نور می‌افشاند. در اینجا با یک «رمز» به معنی دقیق کلمه سر و کار داریم. حال آنکه تشبیهات شاعرانه یا همان صور خیال نیز در شاهنامه دیده می‌شود؛ فی‌المثل آنجا که فرنگیس، ماه است و سیاوش، خورشید. رودکی نیز ممدوح خود را به ماه آسمان و سرو بوستان تشبیه کرده است که این‌گونه صنایع ادبی را با رمز و تمثیل به معنی فنی کلمه نباید اشتباه کرد.

سیاوش که از سیمرغ روشنایی گرفته است در میدان هنرنمایی، قهرمانی خورشیدی است که در شش جهت پرتو می‌افشاند: با ضربه چوگان، گوی را به ماه پایه پرتاب کرد و با تیراندازی (نخست به سوی هدف و سپس با گردش بر دست راست) به جهات چهارگانه اصلی و سپس با ضربه شمشیر از بالا به پایین که گوری را طولا به دو نیم کرد، به همه نشان داد که سیمرغ روی زمین است. در این‌باره، سخن سهروردی را در تعبیر دوباره داستان رستم و اسفندیار به یاد آوریم.

هفتمین جلسه دوره آموزشی «درس گفتار رموز اشراقی شاهنامه» توسط دکتر بابک عالیخانی در روز دوشنبه مورخ ۸۲ دی از ساعت ۱۴ الی ۱۶ در ساختمان فرهنگ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. در ادامه گزارشی از این جلسه آمده است.

اگر سیاوش از بودنی‌ها باخبر بود چرا درباره اقامت در توران با پیران مشورت کرد؟

گر ایدونک با من تو پیمان کنی
شناسم که پیمان من نشکنی
گر از بودن ایدر مرا نیکویی است
بر این کرده خود نباید گریست
و گر نیست فرمای تا بگذرم
نمایی ره کشوری دیگرم

پاسخ این است که آگاهی از رازهای روزگار با مشورت تعارض ندارد، چون مشورت گاه از روی ادب و فروتنی است. پیران نیز درباره ایزدی بودن بالقوه افراسیاب اشتباه نمی‌کرد و به‌خوبی دانسته بود که مصاحبت با سیاوش چهره انسانی افراسیاب را از ورای توده‌های تاریکی نمایان خواهد ساخت. درباره وفاداری خود نیز دروغ نگفت؛ چه تا آخرین لحظه بر سر پیمان خود بود و هرگز عهد خود را با سیاوش نشکست. آنچه پیران نمی‌دانست (و سیاوش می‌دانست و نمی‌گفت) تأثیر سوء برادر افراسیاب بود که از حسد نشأت می‌گرفت.

سیاوش و پیران به بهشت کنگ رسیدند که «خرم سرای درنگ» بود. کنگ‌دژ، نام شهری است که سیاوش در آنسوی دریای چین، یعنی در شرق اوسط (عالم مثال) ساخته بود. مرکز افراسیاب نیز کنگ خوانده می‌شد، چراکه تقلیدی از شهر سیاوش بود. افراسیاب جادوگری بود که در عالم مثال آمد و شدی داشت. وی برخلاف فرهنگدانی مانند سیاوش و کیخسرو به مرتبه فوق عالم مثال که مرتبه عقلی است راه نداشت. وجود بهشت کنگ با زندگی ایلی تورانیان وفق ندارد و ویژگی تقلیدی بودن از نام آن نیز به‌خوبی آشکار است. درباره کنگ‌دژ سخنان بسیاری هست که در جای خود آورده خواهد شد.

سیاوش چو در پیش ایوان رسید
سر طاق ایوان به کیوان رسید
بیامد بر آن تخت زرین نشست
هشیوار جان اندر اندیشه بست

کاخ کنگ با رسیدن سیاوش به خود بالید و سر به فلک هفتم برآورد. سیاوش در آنجا به فکر فرو رفت. اندیشه او

«مبانی معرفتی پژوهش‌های میان رشته‌ای»

از این که در دانشگاه‌ها معنویت وجود ندارد اظهار ناراحتی می‌کردند.

مقام معظم رهبری نیز دغدغه‌های مشابهی دارند. با اعتقاد ایشان نگاه اسلام به انسان با نگاه مکاتب اومانیستی غربی به انسان متفاوت است. انسان در الگو و نگاه اسلامی موجودی است هم طبیعی و هم الهی؛ دوتایی است؛ اما در نگاه غربی، انسان یک موجود مادی محض است و هدف او لذت‌جویی، کام‌جویی، بهره‌مندی از لذات زندگی دنیاست، که محور پیشرفت و توسعه در غرب است؛ ایشان معتقدند: علوم انسانی غرب مبتنی بر جهان‌بینی و نگاه مادی است. که متعارض با مبانی قرآنی و اسلامی است؛ در حالی که ریشه و پایه و اساس علوم انسانی را در قرآن باید پیدا کرد. (دیدار با جمعی از بانوان قرآن پژوه کشور، ۸۸/۷/۲۸).

نقطه عزیمت حرکت ما در واقع همین جاست. پاسخ دادن به این اعلام نیازی که مطرح شده است. راهکار عملیاتی برای اسلامی شدن علوم انسانی چیست؟ اساساً امکان چنین تحولی وجود دارد؟ چه موانعی در این مسیر وجود دارد؟ همان گونه که مستحضرد حرکت‌های مختلف و سوگیری‌های مختلفی در این جهت انجام گرفته. برخی طبعاً این پاسخ را مطرح می‌کنند که امکانی برای چنین تعاملی وجود ندارد. برخی هم معتقدند خیلی ساده و آسان از خلال آموزه‌های قرآنی و اسلامی می‌توان علوم انسانی اسلامی را استخراج کرد. متخصصان حوزه پژوهش و مطالعات قرآنی باید به این پرسش پاسخ بدهند و از حرکت‌های غیرعلمی و غیرتخصصی که در این رابطه صورت گرفته جلوگیری کنند. با این پیشینه سال گذشته موضوع جایگاه مطالعات قرآنی در تحول علوم انسانی در قالب یک هم‌اندیشی در پژوهشگاه ما مطرح شد و اندیشمندان و قرآن‌پژوهان از منظرهای مختلف این مساله را مورد بررسی قرار دادند. به عنوان گزارش هم‌اندیشی سال گذشته به برخی از نتایج بحث‌ها در اینجا اشاره می‌کنم:

- نکته اول این که: قرآن کریم به مثابه کتاب مقدس و آموزه‌های وحیانی منزل بر رسول خدا (ص) مورد احترام، تقدیس و تعظیم قاطبه مسلمانان و قرآن‌پژوهان است.
- امکان فهم عمومی از قرآن کریم باین معنا نیست که اظهار نظر درباره قرآن کریم مستلزم تخصص و مهارت نیست و تدبر در قرآن الزامات ویژه‌ای ندارد.
- انتظار بشریت امروز از دین تبیین علوم به معنای رسمی آن نیست.
- در این حرکت یعنی ایجاد تحول در علوم انسانی قرآن

دومین هم‌اندیشی «جایگاه مطالعات قرآنی در تحول علوم انسانی» در روز شنبه ۲۴ بهمن ۱۳۹۴ با حضور فعالان این حوزه برگزار شد. این هم‌اندیشی برای تجدید دیدار و گردهمایی سالانه قرآن‌پژوهان است، زیرا پیش‌فرض مطالعات قرآنی این است که پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و همچنین انجمن علمی ایرانی «مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی» این ظرفیت را دارد که محلی برای گردهم آوری اصحاب قرآن و مرکزی برای بازخوانی و بازگویی مسائلی باشد، که قرآن‌پژوهان در سطح آموزش عالی با آن مواجه هستند.

بحث تحول علوم انسانی از سال‌های نخستین پیروزی انقلاب اسلامی مطرح بوده و حضرت امام خمینی در سال‌های ۵۸ و ۵۹ و مقام معظم رهبری از سال‌ها قبل از حدود سال ۶۸ ایده تحول و ارتقای علوم انسانی را پیگیری کردند تا بالاخره در سال ۸۸ شورایی با عنوان «شورای تخصصی ارتقا و تحول علوم انسانی» در شورای عالی انقلاب فرهنگی پایه‌گذاری شد که به طور مؤثر در این باره فعالیت داشته باشد.

ایده لزوم تحول در علوم انسانی البته امر غیرقابل انکاری است. همه متفکران و اندیشمندان این حوزه نیز با آن موافق هستند و عملاً آن را به کار بسته‌اند. پیدایی نظریه‌های جدید، ظهور مکاتب و حلقه‌های نوین علمی و اساساً تغییرات و دگرگونی‌هایی که تاریخ علم و فلسفه علم با آن مواجه گشته همه نشان از تحول علوم انسانی دارد. بشریت شاهد این هست که مکتبی، مکتب دیگر را نقد می‌کند و هر روز ایده جدیدی به بار می‌نشیند. مدرنیسم، اندیشه‌های قرون وسطا را به چالش می‌کشد و نقد مدرنیسم منجر به پسامدرنیسم می‌شود. پارادیم‌ها و الگوواره‌هایی که یکی پس از دیگری در تاریخ علم پیدا می‌شوند و بعضاً غلبه پیدا می‌کنند همگی بیانگر این معنا هستند که علوم و بالتبع آن علوم انسانی دستخوش تحول شده و اساساً این لازمه تفکر و اندیشه‌ورزی بشر است. به‌ویژه در چند دهه اخیر حیات بشریت این تحولات با شتاب بیشتری در حال انجام است. عصر اطلاعات، عصر تکنولوژی، عصر ارتباطات، دوره زبانی، دوره فرهنگی ادواری هستند که تنها در فاصله دهه ۶۰ سده بیستم تا به امروز ظهور پیدا کردند و هریک به گونه‌ای علوم انسانی را متحول نموده‌اند. اما تحولی که حضرت امام ره و مقام معظم رهبری نسبت بدان نظر دارند تحول علوم انسانی به سوی اسلامی شدن هست. امام خمینی رحمه‌الله علیه بیش از هر چیز نگران اعتقادات دانشجویان بودند و

نه به مثابه یک متن مقدس بلکه به مثابه یک دانش که ترجیحاً آن را مطالعات قرآنی می‌نامیم می‌تواند دخالت کند. در واقع آنچه قابلیت و ظرفیت مداخله در امر تحول علوم انسانی را دارد همانا مطالعات قرآنی به مثابه یکی از دانش‌های علوم انسانی است.

• در مواجهه علوم انسانی با مطالعات قرآنی و علوم اسلامی باید به این نکته توجه کرد که علوم انسانی غربی لایه‌های آشکار و پنهانی دارند. اگر چه لایه آشکار علوم انسانی غربی مدرنیته است ولی در لایه‌های پنهان این علوم نوعی از سنت گرایی را می‌توان تشخیص داد. مطالعات قرآنی و علوم دینی ما نیز واجد لایه‌های مختلفی است. لایه‌های سنتی و مدرن. اگر واقعاً در صدد تنظیم ارتباطی درست و منطقی میان این علوم هستیم مطالعه لایه‌شناختی این علوم بسیاری از معضلات پیچیده را حل نموده و از افراط و تفریط احتمالی جلوگیری می‌نماید.

• «مطالعه مؤلفه‌ای» پیشنهاد دیگری برای مطالعه نسبت بین مفاهیم مدرن و مفاهیم دینی است.

• با توجه به این که تکوین و پیدایی مفاهیم در حوزه علوم انسانی روند تدریجی داشته و مراحل را طی کرده و احتمالاً از ترکیب مؤلفه‌هایی به وجود آمده‌اند می‌توان در مواردی با تجزیه دقیق مفاهیم مدرن به چند مؤلفه نشان داد که آن مؤلفه‌ها لزوماً محصول عصر مدرن نیستند، بلکه پیشینه‌ای در سنت هم داشته‌اند و می‌توان آنها را در متون دینی نیز پی‌جویی و پیدا نمود.

• تأثیر و جایگاه مطالعات قرآنی در تحول علوم انسانی در یک سازوکار مطالعات میان رشته‌ای قابل تعریف هست. در واقع مطالعات قرآنی با هریک از رشته‌های علوم انسانی از جمله روانشناسی، اقتصاد، جامعه‌شناسی می‌تواند وارد یک ارتباط میان رشته‌ای شود.

• یک مطالعه میان‌رشته‌ای مقتضیات ویژه‌ای دارد که باید بدانها توجه نمود. در واقع در مطالعات میان‌رشته‌ای، سه گونه مقتضیات وجود دارند: یک؛ مقتضیات مبنایی (Principal)، دو؛ مقتضیات روش‌شناختی، سه؛ مقتضیات زبانی و اصطلاح‌شناختی. در یک ارتباط میان رشته‌ای این سه ساحت باید مورد نظر و توجه قرار بگیرد.

• بر این اساس برقراری ارتباط میان‌رشته‌ای دو علم امر سهل و ساده‌ای نیست. هر علمی برای خودش مبانی معرفتی‌ای دارد همچنین هر علم برای کشف داده‌های جدید خود دارای مبانی روش‌شناسی است و نیز باید توجه نمود که هر علم نظام اصطلاحات و زبانشناسی خاص خود را دارد.

• بر این اساس این دیدگاه که با اضافه کردن چند آیه و حدیث به یک مطلب علمی می‌توان آن را اسلامی و قرآنی تلقی کرد مردود است. همچنین بر این اساس این ایده که از متن قرآن و روایات اسلامی همه علوم قابل استخراج

هستند غیر موجه و غیر واقعی تلقی می‌گردد. با توجه به مقتضیات سه گانه ارتباط میان رشته‌ای یعنی مبانی معرفت‌شناختی، مبانی روش‌شناختی و مبانی زبانی و اصطلاح‌شناختی این نتیجه حاصل شد که در نخستین گام در دومین هم‌اندیشی امکان ارتباط میان رشته‌ای بین مطالعات قرآنی و علوم انسانی به لحاظ مقتضیات معرفت‌شناختی مورد بحث و بررسی قرار گیرد و صاحب‌نظران رشته‌های مختلف علوم انسانی در این باره اظهار نظر کنند. در واقع در این نشست ما بحث را به جز حوزه قرآن پژوهان به صاحب‌نظران رشته‌های دیگر علوم انسانی نیز منتقل کردیم که در تعامل با یکدیگر پاسخ خودشان را به این مساله اعلام نمایند. امیدواریم که این تلاش‌ها گام مؤثری در تدقیق و شفاف شدن مساله تحول علوم انسانی باشد و دغدغه مسؤلان عالی رتبه نظام را برطرف نماید. در ادامه مروری بر برخی از چکیده‌های سخنرانی‌ها خواهیم داشت:

نسبت میان مطالعات قرآن و علوم تجربی

دکتر سید محمدعلی ایازی استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، در ادامه جلسه گفت: یکی از مقولاتی که باید در تنقیح مطالعات قرآنی مورد بررسی قرار گیرد، رابطه علم و دین - به معنای عام - و رابطه معارف قرآن با علوم تجربی و نسبت میان این دو است. اینکه از علوم تجربی برای فهم این متن و یا این‌همانی شدن استفاده شود، به مشخص کردن مبانی، از آن جمله تعیین جایگاه و زبان دین، بستگی دارد. اهمیت این بحث به این دلیل است که؛ امروزه در برخی از مباحث علوم قرآن، مانند اعجاز، و نیز در تفسیر قرآن، از علوم تجربی استفاده می‌شود، درحالی‌که هریک از این دو مقوله، خود ساحتی عظیم برای تحقیق و تنقیح مبانی و مسایل متنوع را دربرمی‌گیرد؛ ولی یکی از مقولات، تعیین جایگاه هر کدام در حوزه تفسیر، و باید و نباید آن با توجه به زبان قرآن و تعارض علم و دین است. در این که برای فهم این متن، از علوم مبادی استفاده شود که کمک به فهم متن کنند، مانند زبان‌شناسی، تاریخ و یا معناشناسی، تردیدی نیست. اما تفسیر علمی و استفاده از گزاره‌های قرآن برای اثبات اعجاز، منوط به نظام یکپارچه زبانی و اثبات این نظریه دارد که جایگاه این کتاب به لحاظ زبانی و جهت‌گیری چیست؟ از نکات مهمی که قابل توجه است، تأویل‌گرایی برخی از مفسران در بعضی از آیات، و ساکت ماندن در بعضی دیگر است. این خیلی آسان است که هر جا توانستیم به سراغ تفسیر علمی برویم، و در صورتی که نتوانستیم به سراغ تأویل و یا هر جا که نتوانستیم، به نظریه زبان عرفی برسیم. هدف این گفتار آن است که مبادی و مبانی و چالش‌های بحث روشن، و نظام واحدی برای تفسیر ارائه شود.

قرآن و رمز‌گشایی از پیام‌های آن است، تا حداکثر التزام به الزامات معرفتی علوم انسانی قرآن‌بنیان رعایت شده باشد. در این گفتار، سعی خواهد شد تا تأملی در این باب ارایه، و به نظر گذارده شود.

تأثیر قرآن‌کریم بر فلسفه اسلامی؛ امکان‌ها و واقعیتهای

دکتر سید محسن میری استادیار جامعه‌المصطفی العالمیه در این گفتار، گونه‌های مختلف تأثیر معارف قرآنی بر فلسفه را بی‌آنکه فلسفه از هویت خود فاصله بگیرد مورد بحث و بررسی قرار داد. وی گفت: برخی از این تأثیرات عبارت‌اند از: جهت‌دهی، طرح مسأله، تکمیل ادله، ارائه استدلال‌های جدید، ایجاد مسائل جدید به همراه پاسخ، و ایجاد پیوند میان فلسفه و دغدغه‌های انسان اینجا و اکنون. همچنین؛ این گونه تأثیرات، هم در فلسفه موجود و متحقق مورد توجه قرار می‌گیرد، و هم امکان‌های پیشروی بررسی می‌شود.

نسبت معرفت دینی با معارف بشری

دکتر مسعود ادیب استادیار دانشگاه مفید در بخشی از مراسم گفت درک و فهم قرآن، نه تنها به عنوان یک واجب دینی برای مسلمانان، یا دستیابی به فضیلت معرفت برای همگان است، بلکه لازمه پاسخ به سؤالات نوپدید، و جستجوی راه‌حل‌های احتمالی این متن مقدس برای مسائل امروزین جامعه اسلامی نیز هست. مطالعات میان‌رشته‌ای در حوزه قرآن، مستلزم پی‌جویی نسبت میان آموزه‌های آن با دیگر دستاوردهای بشری است. یافتن رشته ارتباط میان قرآن و علوم بشری، مستلزم اندیشیدن در مباحثی

از نظر اینجانب قرآن در مقام بیان این علوم تجربی نیست و علوم تجربی تقسیم به علم دینی و علم غیردینی به وصف تجربی آن هم نیست. و قرآن پژوهان تکلیف خود را در این میدان روشن کنند. البته می‌توان اهداف و کارکردهای علم را ارزشگذاری کرد اما نفس خود علم را باید بر اساس قواعد و ادوات خود بررسی کرد و این دانش امری بشری و تجربی است و قرآن در مقام بیان چنین علمی هم نبوده است.

ضرورت رهیافت‌های تلفیقی در تأمین الزامات معرفت‌شناختی علوم انسانی قرآن‌بنیان

دکتر عادل پیغامی، استادیار و معاون پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع)، گفت: قرآن کریم، تنها کتاب آسمانی مقدسی است که در حال حاضر در دسترس بشریت است.

توجه به منبع و منشأ صدور کلام الله مجید، و اینکه این متن، کلام خدای مطلق بی‌نهایت است، پژوهشگر را با وضعیتی بی‌نظیر و منحصر به فرد مواجه می‌کند؛ به نحوی که چه بسا هرگونه همگن و همسان‌پنداری این متن الوهی با سایر متون بشری - چه به لحاظ مبانی هستی‌شناختی یا غایت‌شناختی، و چه به لحاظ مبادی معرفت‌شناختی و خط‌مشی‌های روش‌شناختی - بسیار رهن باشد. بی‌نهایت بودن ابعاد وجودی صادرکننده این متن، در بعد معناشناختی مساوی است با بی‌نهایت بودن ژرفای معنایی آن متن، و در بُعد هستی‌شناختی مساوی است با جامعیت گستره واقع‌گرایی و واقع‌نمایی (عینیت‌گرایی) آن. کسی که در مقام فهم و ترجمان یک روایت قرار می‌گیرد، قبل از هرچیز، سعه و ظرفیت معنایی راوی و قایل یا ماتن را فرض گرفته، و بر آن مبنا عمق معنایی و روایی مورد نظر از بحث را مشخص می‌کند. اما در کلام خدا این عمق بی‌نهایت است، و محدود به هیچ بعدی از ابعاد فیزیکی یا زیستی یا ترانس‌فیزیکی نیست؛ چرا که صاحب روایت، فیزیک‌دان یا زیست‌شناس یا متافیزیسین نیست. از این‌رو؛ هرگونه فرض تکررشناسی در مطالعات انسانی و اجتماعی در قرآن، ناقص و کم‌توان خواهد بود، و به کارگیری گستره تمام از انواع رهیافت‌ها و روش‌های تلفیقی، لازمه ورود به

اجتماعی است. امروزه که فناوری‌های دیجیتال، امکان ارتباطات هم‌زمان را برای مردم سراسر کره زمین فراهم کرده، ضرورت روابط اخلاقی جهت برقراری امنیت اجتماعی در جهان، اهمیتی بیش از پیش یافته است. از آنجا که فضای سایبری، موجب اختلاط فرهنگی جوامع مختلف آسیایی، آفریقایی، آمریکایی، اروپایی و استرالیایی شده است؛ به نظر می‌رسد تکثر اخلاقی این جوامع، به سیالیت مخرب ارزش‌های اخلاقی در ارتباطات جهانی منجر شود، و در نتیجه اخلاقی زیستن را غیرممکن کند. روشن است که در این آمیختگی ادیان و فرهنگ‌های متکثر نمی‌توان جوامع را به پیروی از یک نسخه واحد (خواه دینی، خواه سکولار) وادار کرد؛ زیرا فضای چند صدایی دنیای مجازی، در برابر تحمیل معیارهای سوژکتیو یک فرهنگ خاص مقاومت می‌کند. در این مجال، گوینده در صدد است تا با فرآیندی معرفت‌شناختی، معیارهای اخلاقی مبتنی بر مشترکات انسانی را از قرآن کریم اخذ کند؛ مشترکاتی که هرچند از کتاب مقدس مسلمانان اخذ می‌شود، اما برای همه فرهنگ‌ها و ادیان، از ادیان ابراهیمی گرفته تا ادیان شرقی، و حتی برای غیردین‌داران قابل‌پذیرش باشد، زیرا این معیارها مقید به اعتقادات خاصی نیستند؛ بلکه تنها مبتنی بر اشتراکات انسانی می‌باشند.

گونه‌شناسی پژوهش‌های میان‌رشته‌ای در حوزه قرآن کریم

دکتر حامد شیواپور استادیار دانشگاه مفید اظهار کرد: به طور کلی باید در پژوهش‌های میان‌رشته‌ای در حوزه مطالعات قرآنی، بین پژوهش‌های جدید و تفاسیر علمی به معنای عام آن در سنت اسلامی (شامل تفاسیر کلامی، فقهی، عرفانی و فلسفی) تمایز نهاد. همچنین؛ باید به تفاوت انواع پژوهش‌های میان‌رشته‌ای جدید در حوزه قرآن نیز توجه ویژه نمود. دسته‌ای از این پژوهش‌ها، ناظر به توجه به دانش‌های جدید به مثابه روش پژوهش در قرآن‌اند، و برخی دیگر، از دانش‌های جدید برای تطبیق آنها با معارف قرآن استفاده می‌کنند. توجه به تفاوت پژوهش‌های جدید ناظر به «روش» یا «تطبیق» و اقتضات ویژه هر یک از این دو رویکرد، در این سخنرانی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

همچون: چرایی لزوم استفاده از قرآن، ارزش معرفتی داده‌های وحیانی، نسبت میان عقل و معارف وحیانی، و راه برون‌رفت از تعارض‌های احتمالی میان این دو دسته معرفت است. بررسی نسبت گزاره‌های وحیانی با گزاره‌های علوم تجربی و معلومات عرفی، و نیز نسبت‌سنجی میان عقل و دین - به معنای بررسی رابطه گزاره‌های وحیانی با عقل، که البته موکول به تدقیق معنای عقل است. از جمله مهم‌ترین مسائلی هستند که باید بدان‌ها پرداخته شود.

مطالعات میان رشته‌ای و تأثیر آن بر تفسیر قرآن
دکتر مقصود فراستخواه عضو هیأت علمی مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی گفت: تحولات دوران اخیر در عرصه معرفت و دانش، و ظهور آفاق بینارشته‌ای و پسارشته‌ای شدن، برای اندیشه دینی ما، هم یک مسأله وهم - در عین حال - یک راه حل است. ابتدا لازم است؛ چند پیش‌فرض این گفتار، با مخاطبان درمیان گذاشته شود: ۱. زندگی به شرط آگاهی، ۲. وحدت در سرچشمه آگاهی، ۳. وحدت در فاعل آگاهی، ۴. کثرت در صورت‌های آگاهی، ۵. وحدت در کثرت آگاهی، ۶. ضرورت آگاهی گفتگویی. همچنین؛ در این گفتار، درک گوینده از فلسفه معرفت‌شناختی تفسیر متن مقدس - که همانا نوعی گفتگویی صلح‌آمیز و همدلانه، در تاریخ متن مقدس است - توضیح داده می‌شود. سپس، برپایه این پیش‌فرض‌ها، و از طریق برخی شواهد، کوشش خواهد شد تا چنین استدلال شود که؛ دانش میان‌رشته‌ای مفسران، چگونه ظرفیت و امکان‌های معرفتی، برای عمق و غنای گفتگو با متن را افزایش می‌دهد، و موجبات بسط آگاهی گفتگویی در یک حوزه تمدنی متن‌بنیاد را فراهم می‌آورد، به گونه‌ای که نقد این آگاهی نیز، جز با دانش میان‌رشته‌ای مقدور نیست.

قرآن و مبانی معرفتی اخلاق عصر ارتباطات

دکتر مریم صانع‌پور استادیار پژوهشکده غرب‌شناسی و علم‌پژوهی، پژوهشگاه علوم انسانی در بخشی از مراسم گفت: روابط اخلاقی، از مهم‌ترین مقولات ارتباطات

اردوی یک روزه بازدید از کاخ موزه سعد آباد به مناسبت دهه مبارک فجر برگزار شد

در این اردو که با استقبال جمع کثیری از کارکنان و دانشجویان پژوهشکده برگزار شد از چهارموزه به نامهای کاخ موزه ملت، کاخ موزه سبز، موزه کاخ شمس و موزه آشپزخانه سلطنتی سعد آباد دیدن کردند.

براساس این گزارش راهنمای هر موزه با بیان تاریخچه ساخت بناها و تشریح تالارهای هر ساختمان نسبت به معرفی آثار تاریخی به جا مانده از دورههای قبل پرداخته، همکاران و دانشجویان در محیطی صمیمی و دوستانه با این آثار آشنا شدند. در بازدید از کاخ موزهها، نمای هر ساختمان به خوبی، هنر و ذوق معماری ایرانی را به نمایش می گذاشت.

از نکات قابل توجه در این دیدار، موزه کاخ سبز بود که مورد توجه همکاران قرار گرفت.

گفتنی است مجموعه فرهنگی تاریخی سعدآباد واقع در شمال تهران در دره سرسبز دربند از مراکز دیدنی و گردشگری است که از آثار تاریخی بسیار گرانبهائی برخوردار است. این مرکز دارای ۱۷ کاخ موزه و سه نمایشگاه می باشد.

قدمت این منطقه به دوره قاجار باز می گردد که در این دوره محل استقرار و سکونت تابستانی شاهان این سلسله بوده است.

گزارشی از برگزاری جلسه کرسی مطالعات راهبردی «شاخص سازی، سنجش و ارزیابی وضعیت امنیت»

در این جلسه دکتر زاهدیان به معرفی اجمالی نظام آماری کشور و روندها و فرایندهای آن پرداختند. ایشان با شرح ساختار سلسله مراتبی آمار در ایران، شورای عالی آمار را عالی ترین نهاد ارائه آمار در ایران دانسته و نحوه کسب آمار توسط این مرکز را مشتمل بر اقسام مختلف از جمله داده های اداری که در فرآیند مراجعه کاربران به مراکز اداری به دست می آید و داده های پیمایشی که در اثر مراجعه مستقیم آمارگیران به جامعه هدف محقق می شود، دانسته و بیان داشتند تلاش ما در راستای گسترش سطح و عمق داده های آماری در بخش داده های اداری همچنان ادامه دارد.

در این جلسه آقای محمد علی مینایی، مدیر گروه پژوهشی جامعه و امنیت و دبیر کرسی شاخص سازی، بر تعریف و تعبیه یک نهاد آماری با هدف ارائه آمارهای مرتبط با شاخص های امنیت به منظور ارزیابی دقیق و پیوسته تغییر و تحولات رخ داده در این حوزه تأکید کردند. در این جلسه تصمیم بر آن شد تا مراتب مذکور به منظور سیاست سازی به دستگاه های ذی ربط منتقل شود.

انالله و انا الیه راجعون

جناب آقای امیر اعتمادی بزرگ

مصیبت درگذشت پدر بزرگوارتان را تسلیت عرض کرده، از خدای سبحان، برای ایشان علو درجات و برای جنابعالی و سایر بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل مسئلت داریم.

روابط عمومی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مدیرمسئول: سیدمحسن علوی پور

سر دبیر: حوریه احدی

هیأت تحریریه: سمانه خودجیانی، محسن باباخانی، شهرام اصغری و سیدفرزاد حسینی

rahabet1@ihcs.ac.ir

www@ihcs.ac.ir